

Kras je rijk

TUTTI FRATELLI

Hoe red je een huis dat verzakt?

Klaas Tindemans
Gezien op 09 januari 2026
De Roma, Borgerhout, Antwerpen

Meteen nadat Tutti Fratelli de sectorprijs voor het beste ensemblespel ontving, kreeg het gezelschap af te rekenen met de bittere realiteit. Lichte euforie moest plaatsmaken voor een wanhopige zoektocht naar één miljoen euro om hun verzakte gebouw te renoveren/redden. Over deze *fundraising* maakten de Fratelli's, samen met Kyoko Scholiers, Fien Leysen en Nico Sturm een documentaire film die dicht aanleunt tegen de *mockumentary*. Waar eindigt de werkelijkheid, waar begint de (zotte) fantasie. Zoals zowat altijd is een voorstelling van Tutti Fratelli hartverwarmend, al zijn ze in 'Kras je rijk' vooral te zien als een koor, maar dan wel van hoog niveau.

14 JANUARI 2026

In de Roma openen de deuren meestal vroeg. Je hebt alle tijd om een goede plaats te zoeken en de scène te bekijken. Centraal achteraan staan de muziekinstrumenten klaar, links en rechts zitbanken, en de bovenste helft van de scène wordt ingenomen door een doek, een groot schilderij van een neoklassiek gebouw. Een ouderwetse decorschildering, keurig uitgevoerd.

Zodra de zaallichten dimmen lijkt dit doek te bewegen. Achter het statische beeld van het gebouw krijgen we de contouren te zien van een ander gebouw, in hetzelfde gebroken wit. Snel wordt duidelijk dat het gaat om het huis is van Tutti Fratelli in de Lange Gasthuisstraat in Antwerpen. Dat huis is in gevaar. Bij werken aan een naburig pand zijn de fundamenten ervan geraakt, waardoor delen ervan onbruikbaar werden.

Een promotiefilmpje, met een wat gênante reclametoon, moet het belang van Tutti Fratelli én de biotoop van het gezelschap duidelijk maken. Laaiende recensies en het uitbundige feest bij de toekenning van de sectorprijs voor het verdienstelijkste samenspel zijn de voordehandliggende ingrediënten van zo'n

advertentie. Vreemd dat een voorstelling begint met dit soort zelfbewieroking (hoe terecht ook). Het is dan ook maar een opstap voor een ander verhaal. Dit is de realiteit, vrolijk en problematisch. Dan schakelt de film over naar fictie, al leunt die nog behoorlijk dicht bij de realiteit aan.

De kas is leeg
Bestuurslid Mokhallad Rassem en artistiek leider Nico Sturm stellen vast dat de kas leeg is. Er is zelfs geen geld meer voor de documentaire die hun problemen ruchtbaarheid moet geven, en dus zitten ook de makers, Fien Leysen en Kyoko Scholiers, met de handen in het haar. De 'kleine vergoedingsregeling' (KVR) bestaat niet meer, het kunstenaarsstatuut dient niet om producties te maken, maar ze willen toch filmen, desnoods met de GSM. Ze doen daarom beroep op de grenzeloze creativiteit van de Fratelli's.

Dat levert naïeve, voorspelbare, onnozele en af en toe originele voorstellen op. Zoals de Warmste Week elk jaar, maar dan iets amateuristischer en met soms ronduit misdadige plannen. Schilderijen vervalsen, schimmelthee kweken, sekswerk, wafelenbak, LSD distilleren uit het stucwerk van de muren (hoezo?), de Lidl overvallen, een bedelbrief aan de koning, een game bouwen, noem maar op. Ieder doet haar of zijn duit in het zakje, iedereen helpt elkaar, min of meer toch.

De klanten voor het sekswerk bij Bayaraa Khishigbayar worden 'gescreend'.

Enkele ideeën worden uitgewerkt en in praktijk gebracht in hilarische sketches. De klunzige overvallers (Juan Maldonado, Dirk Rypens en Peggy Beaujean), verkleed als kabouter Plop en co., worden kordaat ontmaskerd door caissières Els Dottermans en Sofie Decleir. Ze zaten trouwens in de Delhaize, want de Lidl was dicht. De klanten voor het sekswerk bij Bayaraa Khishigbayar worden 'gescreend', Günther Lesage, Han Kerckhoffs en Greg Timmermans moeten hun betrouwbaarheid en menslievendheid aantonen. De uitverkorene moet wel publiek (en controleurs) bij zijn handelingen verdragen.

Het meeste succes (maar niet financieel) heeft het bezoek van Katty Van Beeck bij galerie De Zwarte Panter, met haar versie van Vincent van Gogh's "Zonnebloemen", terwijl Linda Van Lint tevergeefs haar onderhandelingen met galerist Adriaan Raemdonck via oortjes probeert te coachen. De zaal ligt plat. Mijn favoriet is de uitleg die Matthias Peersman geeft bij de videogame die hij heeft ontwikkeld en wil verkopen, minutenlang razend in een soort gamersjargon, dat zeker voor niet-ingewijden totaal onbegrijpelijk is: zijn strategie komt bedenkelijk dicht in de buurt van afpersing, en iedereen lijkt dat door te hebben, behalve hijzelf.

Onwankelbare solidariteit
Toch is dit meer dan een film met sketches. De Fratelli's hebben ondertussen de banken op het podium ingenomen, ze zingen hun lievelingsliedjes. Frans chanson (Françoise Hardy) of zachte soul (Gladys Knight), met een machtig koor, perfect gecoacht door Steven Dugardin, perfect gearrangeerd door Florejan Verschueren, en met een strak spelende band (met bastuba).

Elias De Vos onderbreekt de film voor een oproep om de QR-code te scannen, met een groep vendelzwaaiers – Vlaamser kan het niet. De fondsenwerving lijkt in mineur te eindigen, wanneer Erik De Schepper, winnaar van een kraslot, met de winst een kasteel in Frankrijk koopt en ook Hilde Boogaerts zich verrijkt blijkt

te hebben met haar LSD-handeltje. Toch is het eind goed, al goed, al is niet duidelijk hoe en waarom. De samenzang mondt uit in een hartverwarmende ode aan Reinhilde Decleir, die liefdevol de ‘oermoeder’ wordt genoemd. Of er nu geld is voor de restauratie, is minder duidelijk. Misschien is het vooral wachten op de uitslag van het proces tegen de slordige aannemer? Dat vernemen we dan wel via de plaatselijke pers.

Mensen die dwaze ideeën lanceren en uitproberen, mensen die zingen over “a bunch of lonesome heroes”.

‘Kras je rijk’ is geen wervelend spektakel zoals ‘Macadam!’, vorig jaar, waarin een hechte groep voortdurend uitwaaierde in ontroerende verhalen en performances van kwetsbare individuen. Dit is een ander soort statement, een ongenuanceerde bevestiging van onwankelbare solidariteit tussen mensen die werken – aan zichzelf, aan de samenleving. Mensen die dwaze ideeën lanceren en uitproberen, mensen die zingen over “a bunch of lonesome heroes”, want dat zijn ze allemaal, zoals ze zingen in het lied van Leonard Cohen waarmee de voorstelling besluit.

Je kan bedenkingen hebben bij de wat kunstmatige enscenering, met een film die alles overheerst, met een uniforme groep in blauwe Mao-achtige pakjes, met de soms voorspelbare humor, maar dat valt allemaal in het niet bij het gebaar van samenhorigheid dat ze laten zien. Of ze geld vinden voor de restauratie van het huis dat verzakt, dat is dus niet duidelijk, maar het moet lukken.

Bij het verlaten van de Roma klinkt oorverdovend getoeter, want Marokko heeft weer eens gewonnen in de Africa Cup. Dat is het perfecte orgelpunt, chaotisch, lawaaierig én solidair.